

НАСТАВНО НАУЧНОМ ВЕЋУ ФАКУЛТЕТА ПОЛИТИЧКИХ НАУКА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу члана 63. Став 1, члана 64. Став 5. и 7. и члана 65. Став 1. Закона о високом образовању члана 4. и 11. Правилника о начину и поступку стицања у звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду и члана 108. 1. Статута Универзитета у Београду, а на основу Одлуке наставно-научног већа Факултета политичких наука у Београду од 28.04.2014. године одређени смо у Комисију за припрему извештаја по конкурс за избор у звање и заснивање радног односа за доцента, односно ванредног професора за ужу научну област Филозофске, социолошке и психолошке студије на одређено време од 5 година.

На конкурс објављен у огласним новинама Националне службе за запошљавање „Послови” бр. 569 од дана 14. маја 2014. године, у одређеном року од 15 дана, пријавила су се два кандидата:

1. Др Владимир Цветковић
2. Др Милош Вешић, доцент

Након пажљивог разматрања конкурсног материјала Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Др Владимир Цветковић

I ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Кандидат Владимир Цветковић рођен је у Нишу 1970 године а тренутно живи у Гетингену у Немачкој. Дипломирао је филозофију 1997. на Филозофском факултету Универзитета у Београду са темом: *Појам логоса у античкој и византијској филозофији*. Завршио је мастер студије из Теологије на Универзитету у Дарму (Велика Британија) а мастер теза је из области теологије и насловљена: *Онтологија слободе и нужности*. Ова диплома је нострификована на Филозофском факултету у Београду 2004 године. Две године је похађао докторске студије на Одељењу за теологију Универзитета у Дарму, а након што су му ове две године признате од стране Филозофског факултета у Београду, одбранио је докторат из филозофије на овом Факултету 2007 године са темом: *Учење о времену у делима Светог Григорија Ниског и Светог Максима Исповедника*. Др Цветковић је од 2001 до 2002 године радио је као сарадник у настави, а од 2002 до 2005 као асистент приправник на предмету Историја средњовековне филозофије на Филозофском факултету Универзитета у Нишу. Од 2005

до 2006 радио је као асистент на предмету Историја средњовековне филозофије и Естетика на горепоменутом Факултету. Од 2009 до 2011 био је гостујући предавач модерне православне религијске филозофије на Универзитету у Орхусу (Данска) а на истом Универзитету радио је од 2010 до 2013 као научни сарадник Центра за студије антике и хришћанства. Тренутно је, на захтев кандидата, у процедури поступак његовог избора у звање научног сарадника на Институту за филозофију и друштвену теорију универзитета у Београду.

II СПИСАК ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА – Избор и приказа најзначајнијих радова

Др Цветковић је објавио велики број радова из области: касноантичка, хришћанска и византијска филозофија, филозофија времена, рецепција античке и византијске филозофије у српској средњовековној традицији, савремена православна религијска филозофија и естетичка теорија иконе. Комисија даје приказ најзначајнијих.

1. Цветковић, В. 2013. Бог и време - учење о времену Светог Григорија Ниског, Центар за црквене студије, Епархијски управни одбор Епархије нишке: Ниш

Ова ауторска монографија бави се погледом Светог Григорија Ниског на време. Овај поглед интегриса учење Светог Александра Александријског, Светог Атанасија Великог и Светог Василија Великог. Синтеза ових учења ослања се на критику аријанског становишта о постојању одређеног раздобља између Оца и рађања Сина са једне стране, и космолошке проблематике везане за стварање света од стране Филона Александријског, Оригена и Светог Методија Олимског, са друге стране. Аутор истиче да Свети Григорије развија четвороструки поглед на време: природно и континуирано космолошко време, психилошко време, историјско време, и време у коме је остварено есхатолошко Оваплоћење Логоса. Аутор закључује да кроз Оваполоћење или кроз Цркву као Тело Своје, божанска вечност пресеца временски ток, преображујући ток космолошког и историјског времена у већно постојеће тренутке.

1. Cvetković, V. 2013. 'Orthodox Church Reception of Augustine since 1453' in Pollman, K. I W. Oten (eds.) *Oxford Guide to the Historical Reception of Augustine*, Oxford: Oxford University Press.

У овом поглављу монографије аутор указује на рецепцију Августина у Православној цркви након пада Цариграда 1453 године. Истиче се да у православним изворима нема писаног житија Августина пре осамнаестог века, а након анализе динамике превода Августинових дела на грчки и словенске језике аутор се бави рецепцијом ових дела у грчкој и руској традицији. У раду се уочавају слична стремљења у рецепцији Августинових дела у обе традиције, које су заправо резултанта наклоњености римокатолицизму, односно протестантизму. У последњем делу овог рада аутор се бави рецепцијом Августинових дела у модерној православној теологији, и закључује да различити богословенски приступи имају различит однос према Августиновом наслеђу, али са једном заједничком константом, која се тиче позитивног односа према Августиновој светотајинској теологији и одбацивање становишта из његових списа против Пелагија.

2. Cvetković, V. 2012. 'The Serbian tradition' in Casiday, a. (ed.), *Christian World*, Routledge Int.

У овом поглављу монографије аутор представља историјски развој српске хришћанске духовности која је подељена у шест историјских периода: ранохристијанизација (од IX до XII века), средњевековна Србија (од 1200 до 1459), Србија под отоманском и аустроугарском влашћу (1459.-1804.), ослобођење Србије (1804 до 1941), комунистички период (1941. – 1990.) и посткомунистички период (1991. до данас). Аутор истиче да је назначанији и најдинамичнији период развоја православне хришћанске духовности био у средњевековном периоду, а ово је утврдио користећи као изворе: хагиографску и философско-богословску књижевност, канонску и правну регулативу, иконописачки и архитектонски израз и богослужбену праксу. Најдаматичнији период је, по аутору, последњих неколико деценија, а који је уследио распадом заједничке државе и ратова, али истовремено, овај период се оцењује као најплодотворнији услед повратка великог броја људи цркви и поновног духовног узрастања.

3. Cvetković, V. 2012. 'The reception of Augustine of Hippo in Orthodox Iconography' in Pollman, K., K. Enenkel and M.J. Goll (eds.), *Augustine beyond the Book: Intermediality, Transmediality and Reception*, Leiden: Brill.

У овом чланку аутор набраја најважније иконографске представе Августина Хипонског у православној Цркви, од најраније пронађене на печату Патра, козула Африке из седмог века, преко мозаика у Кефалу катедрали на Сицилији, до најсавременијих икона грчких сликара. У чланку се анализирају заједнички елементи који су присутни на различитим представама Августина, као што су омофор и ореол. Аутор такође анализира различите сликарске технике као што су изометријске перспективе, те слојевање и осветљавање. На основу ових карактеристика аутор сматра да се византијска икона не треба сматрати само уметничким објектом, већи средством којим се верник, ако приступи, освећује. На основу односа који верник успоставља са иконом Августина, верник твори везу са правим идентитетом светитеља и, такође, чини Августина посредником између гледаоца-верника и Бога.

2. Доц. др Милош Бешић

І ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Др Милош Бешић је рођен у Нишу 1970 године. Завршио је гимназију у Крушевцу и дипломирао на Филозофском Факултету у Нишу, смер Социологија 1995. године са дипломским радом *Пост-индустријско друштво* и просечном оценом 9,76. Последипломске студије завршио је 2001 године на Филозофском факултету Универзитета Црне Горе и одбранио магистарски рад на тему *Компаративно истраживање религиозности у Црној Гори*. Докторирао је 2005 године на Филозофском факултету Универзитета Црне Горе на тему *Родни односи у савременој црногорској породици*.

Др Милош Бешић у звању доцента изводи наставу на Факултету политичких наука на предметима Социологија, Методологија са статистиком и Социологија породице.

До избора у звање доцента, др Бешић је радио у звању предавача на Вишој школи за образовање васпитача у Крушевцу, Вишој техничкој школи за индустријски менаџмент у Крушевцу, као и у звању доцента на Факултету политичких наука у Подгорици . У звање доцента на Факултету политичких наука у Београду изабран је 2009. године

II СПИСАК ОБЈАВЉЕНИХ РАДОВА

Имајући у виду списак објављених радова др Бешића, прилажемо прегледне табеле с обзиром на период када су радови објављени

I Радови до избора у звање доцента

1.	Ђукановић, Б.и М. Бешић 1994. <i>Унакрсна Перспектива – Прилог епистемологији друштвених истраживања</i> , Туристичка штампа, Београд.
2.	Ђукановић, Б.и М. Бешић 2000. <i>Свјетови Вриједности</i> , ЦИД, Подгорица.
3.	Бешић, М. и Б. Ђукановић 2000. <i>Богови и Људи –Религиозност у Црној Гори</i> , ЦИД, Подгорица
4.	Ђукановић Б., Б. Кузмановић, М. Лазић и М. Бешић 2001. <i>Нација и држава</i> , ЦИД, Подгорица
5.	Ђукановић, Б., Р. Божовићи М, Бешић 2001. <i>Свијет Спорта</i> , ЦИД, Подгорица
6.	Ђукановић, Б., Ј Букелић, И. Димитријевић, З. Стојовић, Ј. Кнежевић и М. Бешић 2001. <i>Илузија Стварности – алкохол и дроге</i> , ЦИД, Подгорица.
7.	М. Бешић, М., В. Павићевић и С. Дармановић 2006, Индекс Демократије, ЦЕДЕМ, Подгорица
8.	М. Бешић, В. Павићевић и С. Дармановић 2007. Индекс Демократије, ЦЕДЕМ, Подгорица
13.	Bešić M. 2005. Nationalism versus Civic u <i>Between Authoritarianism and Democracy: Serbia, Montenegro, Croatia – Civil Society and Political Culture</i> , Vol II, Vujadinovic, D, Veljak L, Goati V, Pavicevic, V. eds, Belgrade, CEDET, Podgorica: CEDEM, Zagreb,
14.	Бешић М. 2008. Етничка дистанца у постреферендумској Црној Гори у <i>Квалитет међуетничких односа и култура мира на Балкану</i> , Центар за социолошка истраживања, Филозофски Факултет, Универзитет у Нишу
15.	Бешић, М. 2003. Мерење задовољства на послу – истраживачка платформа, <i>Менаџмент у индустрији, Зборник радова</i> , Виша техничка школа за индустријски менаџмент – Крушевац,
16.	Ђукановић, Б., М. Ненадовић и М. Бешић, 1992. Девиијације у образовању и професионалном животу као етиолошки фактори алкохолизма, <i>Часопис за болести зависности и когнитивне поремећаје</i> , 1-4, Београд, стр. 37-43
17.	Ђукановић, Б. М. Бешић и М. Ненадовић 1993. Социопатско понашање и етиологија алкохолизма, <i>Часопис за болести зависности и когнитивне поремећаје</i> , 1-2, Београд, стр. 39-45
18.	Ђукановић, Б., М. Бешић, Н. Гачић, И. Димитријевић и М. Ненадовић 1993. Магија, Религија и пијење, <i>Часопис за болести зависности и когнитивне поремећаје</i> : 3-4,
19.	Ђукановић, Б., М. Бешић, М. Ненадовић, Д. Миловановић и З. Петровић

	1994. Структуралне сличности и разлике диспанзерски лечених наркомана, <i>Часопис за болести зависности и когнитивне поремећаје</i> , 3-4,
20.	Ђукановић, Б. и М. Бешић 1995. Социолошки и социо-психолошки корелати у развоју алкохолизма, <i>Часопис за болести зависности и когнитивне поремећаје</i> , 1-2, Београд, стр. 137-144, YУ ИССН 0354-4427
21.	Миливојевић А. и М. Бешић 2006. Wither the Union? Interim findings on the 'Changing Ethnic makeup of Montenegro and Independence Reperendum', <i>Institute of Slavic East European and Euroasian Studies – University of California - Berkeley, Spring 2006, Volumen 23. – 4003</i>
22.	Spalter-Roth, P., W. Erskine и М. Bešić 2006. Resources or rewards? the distribution of work-family policies, <i>American Sociological Association, Department, of Reserach and Development, May 2006</i>
23.	Бешић, М. 2009. <i>Статистика у друштвеним наукама</i> , 2009. Факултет политичких наука, Подгорица.

II Учешће на пројектима

1.	Међународни пројекат: <i>Advancing Educational Inclusion and Quality in South East Europe</i> (2008), OSI, Budapest
2.	Међународни пројекат: <i>Student Mobility in Western Balkans: Comparative research of the students population in the Western Balkan Countries</i> (2008), KBF, Belgium
3.	Међународни пројекат: <i>EUMAP – International project on decade of Roma inclusion</i> (2005-2006)
4.	Међународни пројекат: <i>Religion and Pluralism in Education – Western Balkan Regional Research Project</i> (2003 – 2006), financed by Norwegian Ministry of Foreign Affaires
5.	Међународни пројекат: <i>Gender Ralations in Society in Transition</i> , (2001-2004), Norwegian Research Councils
6.	Међународни пројекат: <i>South-East European Social Survey Project</i> , (2002 – 2004) - Norwegian Research Councils

III Међународне конференције

1.	<i>Civil Society and Political Culture</i> , Правни Факултет - Београд, Суботица, Мај, 2000.
2.	<i>Gender Relations in Society in Transition</i> , University of Oslo, May 2001
3.	<i>Social Mobility in Western Balkan Societies</i> , SEESP, NRC, University of Trondheim & University of Tromso, Igalo – Dubrovnik, Jun, 2002.
4.	<i>The Role of Religion in Society in Transition</i> , University of Oslo, Kotor, April, 2003
5.	<i>Researching Gender in the Society in Transition, Podgorica</i> , University of Oslo & University of Montenegro, Podgorica, Мај, 2003
6.	<i>Changing Gender Identities in the Society in Transition</i> , University of Oslo, Oslo, Мај, 2004

7.	<i>Religion in Western Balkan Societies</i> , University of California – Berkeley, Berkeley, Novembar, 2004
8.	<i>Nationalism and Ethnic Relations in Western Balkan Societies</i> , ASA, Collumbia University, New York, April, 2005
9.	<i>Contemprorary Teaching Methods at University Education</i> , American Councils for International Education, Washington D.C., Jun, 2005
10.	<i>Religion and Pluralism in Education</i> , Univesity of Oslo, and University of Sarajevo, Sarajevo, Maj, 2006
11.	<i>Methodological Issues in Eurapean Value Survay</i> , EVS, Sibiu, October, 2007
12.	<i>Planing and Realizing the EVS</i> , EVS, Brno, Maj, 2008
13.	<i>Advancing Educational Inclusion and Quality in South East Europe</i> , OSI, Budapest, Skoplje, Jun, 2008
14.	<i>Student Mobility in Western Balkans</i> , KBF, Brussels, Mart, 2009.

IV Радови после избора у звање доцента

4.1. Међународни часописи

1.	Bešić, M. 2012. Occupational Attainment in Montenegro, <i>Civis – Montenegrin Journal for Political Science</i> , Vol. 1, No. 1, Fakultet političkih nauka (M23)

4.2. Уџбеници, монографије, збирке задатака

1.	Бешић, М. 2014. <i>Транзиционе трауме и вредносне оријентације – генерацијски приступ</i> , ФПН - Чигоја, Београд. (M42)
2.	Бешић, М. 2010. Црна Гора између посткомунистичке свјетовне религиозности, посттранзиционе религијске ретрадиционализације и демократске десакрализације, у <i>Црна Гора у XXII стољећу – у ери компетитивности: Питања вриједности</i> , Црногорска академија наука и умјетности, Подгорица, 2010. (M 42)
3.	Bešić, M. 2010. Porodica i porodične vrijednosti u Crnoj Gori nakon prve decenije XXI vijeka u <i>Crna Gora u XXI stoljeću – u eri kompetitivnosti: Pitanja vrijednosti</i> , Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, Podgorica. (M42)

4.3. Водећи часописи националног значаја и часописи националног значаја

1.	Бешић, М. Политички и ситуациони предиктори поверења у институције. <i>Годишњак факултета политичких наука</i> , бр.6, Факултет политичких наука у Београду: Београд (M51)
2.	Бешић, М. Вредносне оријентације у бившој Југославији. <i>Социолошки преглед</i> , Год. XLVIII (јануар-март 2014), бр. 1 (M24)

4.4. Међународне конференције

1.	Bešić, M. "Confidence in institutions in former SFRJ countries" u „20 years after: problems and prospects of countries of former Yugoslavia“, Univerza v Mariboru & Center for the Study of Post-Yugoslav societies“ & Friedrich Ebert Stiftung, december, 2011, Maribor,
2.	Bešić, M., "Comparative Research of value orientations in former Yugoslavia" International European Value Survey Conference, Lozana, 2012
3	Бешић, М., „Поверење у институције“, Медитерански политиколошки дијалози, Тополица Бар, јун 2012. године

4.5. Зборници радова, тематски зборници радова националног значаја, редактуре, речници

1.	Бешић, М. „Критичко преиспитивање неких методолошких аспеката друштвених истраживања у Србији“ у Домети транзиције од социјализма ка капитализму, Фриедих Еберт Стифтунг, ЦССД, ЦеСИД, Београд, 2011.

4.6. Стручни радови

1.	Бешић, М. & Т. Решковац, <i>Евалуација реформе образовања у Црној Гори</i> , Мрежа фондација за отворено друштво, Подгорица, 2012. ИСБН 978-9940-9462-0-3
2.	Bešić, Miloš, <i>Annual Corruption Survey</i> , East West Institute, Podgorica, 2011. www.ewmi/ggam.org
3.	Bešić, M., <i>Student Mobility in Western Balkan Countries</i> , Publication of King Baudouin Fondation, Brussels, 2009, ISBN 978-90-5130-638-5
5.	Bešić, M., <i>The Media, Media Freedoms and Democracy in Montenegro</i> , OSCE/CEDEM, Podgorica, 2011. www.osce.org/montenegro
6.	Бешић М. ур. Индекс демократије, ОСЦЕ/ЦЕДЕМ. Подгорица, 2011
7.	Пажин, З., М. Бешић и М. Вуксановић 2013. Конфискација и управљање имовинском користи стеченом извршењем кривичних дела у црногорском законодавству и пракси. ЦЕДЕМ: Подгорица

III ПРИКАЗ НАЈВАЖНИЈИХ РАДОВА ОД ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ВАНРЕДНОГ ПРОФЕСОРА

Најзначајнија студије коју је кандидат приложио јесте самостална ауторска монографија на преко 300 страница која је насловљена: Бешић, М. 2014. *Транзиционе трауме и вредносне оријентације – генерацијски приступ*. Реч је о студији која је објављена ове године, а која ће засигурно бити једна од најзначајнијих емпиријских социолошких монографија у наредном периоду. У овој студији аутор је

направио велики научни подухват, у правом смислу те речи, чији ће одјек у дугом периоду да краси емпиријску социологију у Србији. Студија јесте примарно емпиријског карактера, али оно што ову студију посебно одваја јесу три ствари. Прво, студија је теоријски веома вредна. Она предлаже ревизију једне од најзначајнијих теорија данас, а то је Инглехартова теорија која се бави променама вредносних оријентација у савременом друштву. Ревизија ове теорије извршена је не из теоријско-епистемолошких, већ из методолошких разлога. Тачније, аутор прихвата све теоријске пропозиције Инглехартовог приступа, али указује, а касније и доказује, да примена ове теорије у транзиционим условима подразумева другачије последице. Консеквентно, на предложеним теоријским основама, а уважавајући постсоцијалистичко наслеђе, аутор истиче да се генерацијским приступом у промени вредносних оријентација, за разлику од западних друштава, у Србији се могу очекивати дивергентни процеси. Друго, студија је рађена на основу значајног и светски признатог Европског истраживања вредности, а које је реализовано по истој методологији у свим земљама Европе. На овај начин се вредносне оријентације у Србији и бившој Југославији упоређују са вредносним оријентацијама у осталим земљама Европе. Треће, читава студија представља значајан допринос методологији друштвених истраживања у Србији, с обзиром да је квалитетних емпиријских радова на овим просторима недовољно у поређењу са европском праксом. У том погледу ова монографија представља узор за будуће емпиријске радове и снажан искорак у правцу приближавања социологије у нас западним стандардима. Услед значаја студије, у наредним редовима укратко дајемо приказ монографије.

У првом поглављу утор представља и критички переиспитује Инглехартову тезу о 'тихој револуцији' која заправо подразумева промене у култури друштва генерацијском сменом. Иначе, овај приступ је у светској социологији један од најдоминантнијих када је реч о променама вредносних оријентација на глобалној равни. Затим, пажљивом анализом пропозиција на којима Инглехартов приступ почива, аутор исте (пропозиције) примењује на услове транзиције у бившој Југославији и креира предикције које су опозитне у односу на Инглехарта. Другим речима, сменом генерација мењају се и доминантни вредносни модели у друштву, али док на Западу ова смена иде у прогресивном смеру са становишта теорије (пост)модернизације, у Србији се може очекивати да ће смена ићи у регресивном смеру. Кључни аргумент на који се аутор позива јесте претпоставка да су транзициони услови у бившој Југославији утицали на формативни период транзиционе генерације тако што су насупрот секуларизације и индивидуализације, деловали у правцу сакрализације и традиционализације. У свим наредним поглављима аутор емпиријским путем брани ову тезу бавећи се различитим вредносним оријентацијама.

У осталим поглављима аутор поставља хипотезе и емпиријским путем, користећи сложене статистичке процедуре, указује и доказује на друштвене факторе који су у транзиционом периоду деловали на припаднике најмлађе генерације у опозитном смеру у поређењу са њиховим вршњацима на Западу, као и њиховим вршњацима у посткомунистичкој Европи. Аутор козистентно, веома компетентно, теоријски валидно и емпиријски егзактно, у сваком поглављу поставља и брани хипотезе о транзицији као фактору регресивних вредносних промена у друштву. Тако се доказује у другом поглављу да је транзиционо друштво утицало на повишен степен религиозности код припадника транзиционе генерације, док су друштвени услови у осталим земљама Европе деловали у супротном, модернизацијском, смеру. У трећем поглављу се на исти начин указује и доказује регресиван тренд када је реч о грађанском моралу и моралном

релативизму. Тема четвртог поглавља су различити облици социјалне нетолеранције који упућују на проблеме социјалног консензуса у транзиционим условима земаља бивше Југославије. У петом поглављу, на истим теоријским премисама, аутор указује на низак ниво социјалног поверња и поверења у институције који су резултат транзиционе аномије друштва, а који су детерминанта која отежава консолидацију транзиционог друштва. У шестом поглављу се анализирају и компарирају модели политичке културе између земаља бившег социјализма, бивше Југославије и западне Европе. Указује се на степен и факторе који су утицали на настанак и одржавање ауторитарних облика политичке културе, а који делују као препреке трансформације посткомунистичког друштва. У седмом поглављу се указује да без обзира на све препреке, услед интензивне комуникације са Западом, као и деловању фактора касне модерности, припадници најмлађе генерације у бившој Југославији се приближавају у степену либералистичке оријентације својим вршњацима на Западу. У осмом поглављу се анализирају радне вредности и указује се компаративно да на тлу читаве Европе важе исте правилности на генерацијском нивоу. Другим речима, вредности рада су релативно стабилне и перзистенте у односу на актуалне друштвене и политичке факторе, а животни циклус је кључна одредница за разумевање генерацијских разлика. У деветом поглављу анализира се породични традиционализам и доказује се утицај друштвених услова на ретрадиционализацију друштва у транзицији. Косеквентно, припадници најмлађе генерације прате ове транзиционе обрасце и утицаје, те у крајњем исходу се удаљавају од својих вршњака на Западу.

Читава студија вредносних оријентација у бившој Југославији веома је емпиријски богата и теоријски релевантна, Захваљујући овој студији, креиран је реалан и научно валидан увид стања српског друштва на компаративној разини. Управо је наглашен компаративан приступ најзначајнији за разумевање различитих транзиционих процеса који су се дешавали у Србији са једне стране и осталим земљама бивше Југославије, , свим осталим земљама бившег социјализма, са друге стране. Косеквентно, оставерн је и увид у разлике и сличности између Србије и земаља бивше Југославије са западним демократијама.

У раду **Occupational Attainment in Montenegro** аутор се емпиријски бави питањима стратификације друштва у транзицији. Основни циљ овог рада јесте да се на основу великог међународног истраживања које је реализовано 2002 године (СЕССП) емпиријским путем тестира капацитет предложених теорија у испитивању динамике стратификацијских промена након слома социјализма. Најпре се критички преиспитују две доминанте теорије стратификације, прво, то је теорија о културном капиталу, и друго, то је теорија о политичком капиталу. Као кључни индикатор културног капитала аутор идентификује образовање, а као кључни фактор политичког капитала, узима се чланство у политичким партијама. Аутор критички сучељава ове теорије тврдећи да је у транзиционом друштву културни капитал још увек доминантна детерминантна вертикалне покретљивости. Користећи веома софистициране статистичке методе и технике у емпиријском делу рада аутор тестира постављене хипотезе. Хипотезе су постављене на проблемском нивоу, и у форми регресионе анализе испитује се предиктивност фактора културног капитала вс. Фактора политичког капитала. На основу спроведених методских поступака и примене мултиваријантних статистичких анализа, у раду се закључује да и фактори политичког капитала, и фактори културног капитала имају значаја за расподелу статуса у друштву. Међутим, нешто софистициранијим статистичким поступцима, аутор утврђује да политички капитал има стратификацијски капацитет само ако је подржан факторима

културног капитала. Са друге стране, фактори културног капитала утичу на дистрибуцију статуса у друштву и самостално, дакле, независно од политичких фактора. Закључци на основу истраживачких налаза јесу да у транзиционом друштву, и поред свих поремећаја на тржишту као и поремећаја вредности, културни капитал има кључно место за стратификацију друштва. Међутим, у раду се и закључује да се ефективност културног капитала у већој мери остварује ако се комбинује са факторима политичког капитала (чланство у партији).

У раду **Политички и ситуациони предиктори поверења у институције** аутор се бави тестирањем две значајне теоријске хипотезе које проистичу из релевантних теорија са циљем идентификације фактора од којих зависи степен поверења у институције. Саме институције подељене су у неколико категорија, и то друштвено-политичке институције, репресивне институције и међународне организације. Циљ овог рада јесте да се емпијским путем испита значај четири групе фактора који утичу на поверење у институције, и то су: социодемографски идентитети, партијска идентификација, идентификација са партијским лидерима и програмска оријентација. Коришћењем мултиваријантних модела, аутор је испитао предикторски капацитет сваког од модела идентификације/диверзификације, а затим је директно испитивао однос између самих модела како би указао на њихову релевантност у погледу објашњавања степена поверења у институције. Резултати тестирања хипотеза указују да социодемографске варијабле нису изражен критеријум на основу којих се може поверење у институције објашњавати. Са друге стране, Идентификација са политичким лидерима се показала као најзначајнији предиктор поверења у друштвено-политичке институције и међународне организације, док је програмски/проблемски модел идентификације најадекватнији у објашњавању поверења у репресивне институције. Аутор на основу анализа закључује да је комбиновањем фактора партијске и лидерске организације најбољи приступ у разумевању поверења у институције.

У раду **Вредносне оријентације у бившој Југославији** аутор се бави компарацијама вредносних оријентација између земаља бивше Југославије, као и између бивше Југославије, са једне, и осталих земаља у Европи са друге стране. Рад је емпијског карактера и веома је вредан са становишта квалитета изведених анализа као и са становишта налаза истраживања. У самом раду, вредносне оријентације које су биле предмет мерења и упоређивања су: религиозност, расна/етничка нетолеранција, демократска оријентација, пермисивност и социјално поверење. Користећи анализу коваријансе и каноничку дискриминациону анализу, аутор упоређује наведене вредносне оријентације између земаља и категорија земаља. На основу резултата истраживања закључује се да у степену пермисивности, социјалног поверења и религиозности, земље бивше Југославије не одступају значајно од осталих земаља бившег реал-социјализма, али да се у истим овим оријентацијама читава посткомунистичка Европа значајно разликује од земаља западне Европе. Тачније, степен пермисивности и социјалног поверења је у овим земљама на значајно вишем а религиозности на значајно нижем нивоу у односу на Запад. Са друге стране, разлике у степену демократске оријентације и расне/етничке нетолеранције између посткомунистичких земаља и западне Европе, нису нарочито изражене.

У раду **Црна Гора између посткомунистичке свјетовне религиозности, посттранзиционе религијске ретрадиционализације и демократске**

десакрализације аутор истражује степен религиозности као и специфичне факторе који утичу на религиозност. Указује се да је Црна Гора специфична средина у којој делују посебни фактори кој проистичу из националне диверзификације и дубоких расцепа црногорског друштва на пољу политике. Такође се указује на поделе које постоје унутар православне религијске заједнице, а која доследно прати линије националне и политичке диверзификације. Услед овакве констелације политичких и друштвених односа, проблематизује се место и улога религијских институција у целокупној сложеној архитектури једног друштва које обилује поделама. Такође, преиспитује се актуалне јавне политике које постоје или се формирају у циљу санирања последица социјалне диверзификације. Упућује са на могуност да религијске институције преузму активнију улогу у сарадњи са државом са циљем смањивања подела које условљавају укупну политичку нестабилност и ослабљују социјалну кохезију.

У раду **Породица и породичне вриједности у Црној Гори након прве деценије XXI вијека** испитују се доминантни обрасци породичних односа у посткомунистичком друштву. Указује се на дивергентне процесе који су у претходних 20 година утицали на црногорску породицу. Са једне стране, то су фактори глобалног друштва и доминације прозападних дискурса, а са друге стране то су традиционални фактори који се на генерацијском и симболичком нивоу историјски репродукују. Породица је овим расцепом, као феномен, и као примарна заједница репродукције појединца, доведена у схизофрену ситуацију која озбиљно оптерећује процес социјализације. Такође, услед друштвених фактора који имају амбивалентно дејство, породични односи су озбиљно нарушени, а врхунац контрадикције јесте ретрадиционализација родних односа, која је праћена родно егалитарним тенденцијама. У оваквој констелацији друштвених услова који су и дискурзивно-конструктивистички, али и структурално-историјски, ауторитети који су традиционално обезбеђивали интегритет породице су нарушени. У крајњем исходу, утицај фактора посттранзиционе ретрадиционализације још увек доминантно одређује и облике породичних односа, и родну поделу улога у породици. Резултати емпириског истраживања, консеквентно, указују да резистентност традиционалних породичних модела представља снажну препреку детрадиционализације и модернизације црногорске породице. Фактори глобалног друштва, закључује се, морају да делују на дужи рок како би дошло до растакања снажних патријархалних и маскулиних структура на којима почива породица.

У раду **Критичко преиспитивање неких методолошких аспеката друштвених истраживања у Србији**, аутор се бави кључним методолошким проблемима анкетног истраживања који су резултатна самог процеса прикупљања података, те коришћења пост-стратификације као начина да се санирају последице девијација. Кључна теза у овом раду јесте да је стандардна статистичка грешка мерења реално већег степена него што се пријављује у самим истраживањима, Тачније, истраживања која се реализују анкетном методом као стандардну грешку мерења пријављују вредности које се калкулишу као 'грешка' узорковања, а на основу претпоставке о случајном узорку. Аутор указује да без обзира на 'случајност' избора испитаника, и без обзира на степен ригидности процедура у процесу прикупљања података, реална грешка мерења је увек већа, а ово доказује самим постстратификацијским вредностима које се користе у истраживањима како би се компензирале последице девијација које настају теренским прикупљањем података. На крају, у овом раду аутор указује да је потребно осим стандардне грешке мерења калкулисати и приказати и 'нестандардну грешку мерења', јер се на овај начин добија реалнија естимација мерених вредности. Начин на који се

предлаже да ова калкулација буде реализована, јесте управо коришћење статистичких вредности које су добијене поступком постратификацијског пондерисања.

IV ОЦЕНА РЕЗУЛТАТА НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

На основу списка објављених радова др Бешића, као и на основу датог приказа радова након избора у звање доцента, може се закључити да је кандидат остварио значајне резултате на овом подручју. Анализом објављених радова је већ истакнуто да се др Бешић бавио изузетно значајним и озбиљним истраживачким проблемима из референтних области, значајних за научну област за коју се бира. Радови др Бешића представљају значајан допринос емпиријској социологији и методологији друштвених истраживања. Радови које је објавио кандидат и пре, а нарочито након избора у звање доцента, указују на висок капацитет садашњих и будућих домета др Бешића. У анализи самих радова, Комисија истиче посебну вредност која се огледа у савременом квантитативном приступу у друштвеним наукама. Његов научни опус је наглашено емпиријског карактера, али је са друге стране теоријски релевантан и усклађен са савременим глобалним трендовима. Посебно истичемо обимну ауторску монографију др Бешића о вредносним оријентацијама, која је сасвим извесно резултанта вишегодишњег напора. Ова научна студија представља највреднији рад у његовој досадашњој научној каријери, и издваја се по квалитету од свих осталих радова који су објављени и пре и након стицања избора у звање доцента. Управо ће ова монографија по уверењу чланова Комисије, сасвим извесно, оставити дубок траг у емпиријској социологији у Србији и бившој Југославији.

На основу вредновања радова, према прописаној методологији, можемо закључити да др Милош Бешић на подручју научно истраживачког рада испуњава услове за избор у звање ванредног професора које предвиђа Закон о високом образовању (Службени Гласник РС бр. 76/05), Критеријумима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду (Гласник Универзитета у Београду бр. 140/08, 144/08, 160/11 и 161/11) и Одлуком о изменама и допунама критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, донетом од стране Сената Универзитета 14.12.2011. године.

У Табели бр. 1 приказани су неопходни минимални услови за стицање звања редовног професора у пољу друштвено-хуманистичких наука, као и остварени резултати др Бешића

Bliži kriterijumi	Др Милош Бешић
- Најмање два рада објављена после избора у звање доцента у научним часописима са SCI листе, односно у часописима са SSCI, AHCI, ERIH или листе престижних светских часописа за поједине научне области коју утврђује Универзитет на предлог факултета, или научна монографија/књига односно уџбеник из научне области за коју се кандидат бира, или најмање три рада објављена у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком. Кандидат је такође испунио овај услов ако је објавио један рад у часопису са SCI листе,	Након избора у звање доцента др Бешић је објавио два рада у часописима са СЦИ листе (рад под редним бројем 1 и 2 у делу 4.3. у списку објављених радова) И један рад у међународном часопису (под редним бројем 1 у делу 4.1) као И једну једну научну монографију од националног значаја (под редним бројем 1 у делу 4.2)

односно у часопису са SSCI, AHCI, ERIH или листе престижних светских часописа за поједине научне области коју утврђује Универзитет на предлог факултета и два рада објављена у часопису међународног значаја верификованог посебном одлуком.	
Најмање један рад објављен након избора у звање доцента у водећем часопису националног значаја у одређеној научној области, или најмање два поглавља у научној књизи/монографији односно критичкој монографској публикацији из научне области за коју се кандидат бира, или два рада у тематском зборнику са рецензијом, или превод изворног текста у облику студије, поглавља или чланка, односно превод или стручна редакција превода научне монографије/књиге из научне области за коју се кандидат бира или методичка публикација у области образовања и наставе.	Кандидат је објавио два рада у часописима са СЦИ листе (радови под редним бројем 1 и 2 у делу 4.3. у списку објављених радова). Затим, објавио је два поглавља у две монографије (радови под редним бројем 2 и 3 у делу 4.2). Такође, објавио је један рад у тематском зборнику (рад под редним бројем 1 у делу 4.5)
- Најмање један рад са међународног научног скупа објављен у целини	Објављен рад (под редним бројем 2 у делу 4.3. у списку објављених радова)
- Најмање један рад са научног скупа националног значаја објављен у целини	Објављен рад (под редним бројем 3 у делу 4.3. у списку објављених радова)
Менторство, односно чланство у комисијама за израду докторског рада.	Др Бешић је био ментор докторске дисертације Угљеше Јанковића која је одбрањена у јулу 2014. године
Менторство, односно чланство у комисијама за израду завршног рада мастер студијама	У последњем изборном периоду др Милош Бешић је био ментор за израду 15 мастер радова који су одбрањени, и уз то је тренутно ментор на 7 радова који су у изради
Позитивна оцена педагошког рада добијена у студентској анкети	Наставни рад др Бешић Милоша, у анкети о вредновању педагошког рада наставника Универзитета у Београду од стране студената, оцењен је у последњем изборном периоду укупном просечном оценом изнад 4.60. У последњој студентској анкети спроведеној на факултету Политичких наука у Београду (при упису у школску 2012/2013. годину) он је добио укупну просечну оценоу 4.68 за предмет Социологија, 4.59 за предмет Методологија са статистиком и 4.41 за предмет Социологија породице.

V ОЦЕНА РЕЗУЛТАТА У ОБЕЗБЕЂИВАЊУ НАУЧНО-НАСТАВНОГ ПОДМЛАТКА

Др Милош Бешић је од избора у звање доцента био ментор студентима приликом израде око 20 мастер радова, уз седам радова који су тренутно у изради. Такође, био је члан комисија за одбрану мастер и дипломских радова. Иако то није услов за звање ванредног професора, др Бешић је био ментор одбрањене докторске дисертације Угљеше Јанковића.

VI ОЦЕНА РЕЗУЛТАТА ПЕДАГОШКОГ РАДА

У педагошком раду др Милош Бешић на Факултету политичких наука има истакнуто место. Посебно треба акцентирати да изван обавеза које испуњава у реализацији курикулума, др Бешић сваке године држи курсеве из статистике и примењене методологије асистентима и докторантима на волонтерској основи. Наставни рад др Бешића, у анкети о вредновању педагошког рада наставника Универзитета у Београду од стране студената, оцењен је у последњем изборном периоду укупном просечном оценом 4.60. У последњој студентској анкети спроведеној на факултету Политичких наука у Београду (при упису у школску 2012/2013. годину) он је добио укупну просечну оцену 4.68 за предмет Социологија, 4.59 за предмет Методологија са статистиком и 4.41 за предмет Социологија породице.

VII ДОПРИНОС АКАДЕМСКОЈ И ШИРОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

Др Милош Бешић остварио је значајан допринос у академској и широј друштвеној заједници. Посебно треба истаћи његове активности у погледу реализације великог броја апликативних истраживања као и објављивања великог броја стручних радова. Као врхунски истраживач и методолог, др Бешић интензивно и активно сарађује са колегама и колегеницама у пружању подршке докторантима, посебно у фазама њиховог рада када им је потребна подршка и савет који се тиче методолошких и епистемолошких аспеката њиховог доктората. Такође, активно излази у сусрет колегама, колегеницама, докторантима и асистентима када им је потребна стручна помоћ а која се тиче реализације истраживања на којима они раде. Др Бешић у овом погледу обезбеђује на колегијалној бази и податке и помоћ при квантитативној и квалитативној анализи података. На седницама одељења за новинарство Факултета политичких наука, др Бешић даје велики допринос у погледу методолошких корекција приликом пријава научних радова, као и укупном амбијенту који је потребан за научне дискусије.

Др Бешић је учествовао као члан Комисије у припреми иновираниог курикулума за докторске студије које су у процесу акредитације, а од стране одељења одређен је да у актуалном курикулуму за докторанте учествује у фазама њиховог рада које се тичу методолошких и епистемолошких аспеката; посебно када је реч о примени квантитативних статистичких метода и техника у анализи података. Такође др Бешић је ко-директор Центра за научна и примењена истраживања Факултета политичких наука

VIII ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

1. Др Владимир Цветковић

Комисија је на основу анализе библиографије и укупног конкурсног материјала др Цветковића, мишљења да је реч о плодном научном раднику, али да тематика и области којима се др Цветковић бави нису у складу са потребама предмета које би кандидат предавао на Факултету политичких наука. Предмети које кандидат кога изаберемо на овом конкурсима треба да предаје су Социологија, Методологија са статистиком и Социологија породице. Др Цветковић је завршио мастер студије из теологије, а докторирао из филозофије, при чему се докторат бави теолошким темама. Такође, области којима се у својим научним радовима др Цветковић бави су теолошког карактера, или су пак из области православне и византијске филозофије. Ово су разлози услед којих Комисија сматра да др Цветковић не одговара потребама Факултета политичких наука, тачније, предметима које би требало да предаје на основу конкурса.

2. Доц. др Милош Бешић

Др Милош Бешић последњих пет година изводи наставу на Факултету политичких наука на предметима Социологија, Методологија са статистиком, и Социологија породице. Активно учествује у наставним и ваннаставним активностима на факултету, и значајно доприноси његовом развоју. У областима којима се бави, др Бешић је остварио веома запажене научне резултате у претходном изборном периоду. Осим квантификације његовог научног рада, Комисија акцентира квалитет објављених радова који је на завидном нивоу. Као предавач др Бешић је веома цењен од стране студената, на шта указују, не само високе оцене на основу студентске евалуације, него и укупна атмосфера коју креирају студенти на његовим предавањима. Др Бешић је веома колегијалан у пружању подршке и помоћи и колегама и докторантима и асистентима, када је реч о њиховом научном раду, с обзиром на специфичност области и знања која поседује. Посебно је важно истаћи, а што је редак случај у друштвеним наукама у нашим условима, др Бешић ефективно користи све најсавременије статистичке методе и технике, као и релевантне софтвере потребне за истраживања у друштвеним наукама. То је ресурс који је на располагању свим запосленима на факултету, као и свим докторантима и студентима последипломских студија. Овај ресурс др Бешић несебично дели са колегама и када је реч о колегијалној сарадњи на заједничким пројектима, и када је реч о истраживањима која други реализују. На основу свих резултата које је остварио др Бешић, надлежна тела факултета су донела одлуку да у наредном периоду др Бешић буде укључен и у мастер програмима, али и на докторским студијама. У том смислу факултет од њега очекује снажан допринос.

На основу свега претходно наведеног, Комисија закључује да кандидат др Милош Бешић, доцент, испуњава све законом прописане услове и универзитетске критеријуме за избор у звање ванредног професора. Поред чињенице што испуњава све услове, др Бешић поседује веома изражен таленат за педагошки рад (студенти највишим оценама вреднују његов рад), изражене резултате у обезбеђивању научно наставног подмлатка, већи број научних и стручних радова из одговарајућих области, и доприноси

академској и широј заједници. Стога предлажемо Наставно-научном Већу Факултета политичких наука да изабере др Милош Бешића, за ванредног професора на одређено време (на пет година) за ужу научну област Филозофске, социолошке и психолошке студије.

Београд, 01.09.2014.

Чланови Комисије:

1. Проф. др Чедомир Чупић
Редовни професор Факултета
политичких наука Универзитета у
Београду
2. Проф. др Ђуро Шушњић
Редовни професор Филозофског
факултета Универзитета у
Београду, у пензији
3. Проф. др Сретен Вујовић
Редовни професор Филозофског
факултета Универзитета у
Београду